

SOBĚ ZISK, OSTATNÍM ZKÁZU

Boj o záchranu klimatu, a tím pádem i o osud planety a lidstva jako celku pokračuje i navzdory takovým událostem, jako jsou ruská invaze na Ukrajinu, krvavé represe proti feministickému povstání v Íránu, další genocidní útoky tureckého autokrata vůči kurdské menšině či klesající životní úroveň a rostoucí inflace v západní Evropě. Všechny tyto krutosti a nepřízně, které se ve světě dějí, v sobě mají i tak zrnka naděje. Putin může být poražen, klerofašistický režim v Íránu svržen, stejně jako ten v Turecku, v Evropě se lidé mohou postavit sociálním nerovnostem a rozdělit se o bohatství, které zaručí všem dostatek a jistotu. Co se týče klimatické krize, tu již nepůjde zastavit jakoby mávnutím kouzelného proutku. **200 let dominance fosilního průmyslu nastartovalo procesy, které nelze jen tak utnout.** Můžeme se ale zasadit o jedno – přestat dělat to, co klima tak závažnou rychlostí mění, **zbavit se fosilního průmyslu.**

Bojiště zápasu o klima má různé aktéry. Na jedné straně jsou ti, kterým jde o jeho záchranu a s tím související rychlé změny v energetice, dopravě a zemědělství s důrazem na spravedlivou transformaci. Není náhodou, že jde často o mladé lidi, jako jsou třeba středoškoláci z platformy Fridays for Future. Jde přece zejména o jejich budoucnost, kterou na konzum orientovaná společnost a její politická reprezentace naprosto ignoruje. Vedle nich angažovaní vysokoškoláci uspořádali v listopadu hned na několika fakultách „okupační stávku za klima“ a 17. listopadu ji završili demonstrací pod heslem „Vzpomínat nestačí“. Iniciativa „Limits jsme my“ zas na problém klimatických změn upozorňovala v říjnu na tzv. klimakempu, který se konal na Ostravsku a končil demonstrativním obsazením tamní koksárny.

Je třeba si mj. uvědomit, že **jen v Evropě zemřelo během posledního léta 15 000 lidí kvůli extrémnímu počasí**, další miliony zemřely na celé planetě v důsledku sucha, hladu či společenských nepokojů přímo či nepřímo souvisejících s klimatickou změnou. Počet obětí se bude zvyšovat s tím, jak poroste průměrná teplota planety a budou se zhoršovat příznaky klimatického rozvratu. Růst cen potravin, nedostatek vody, nové nemoci i stále častější extrémní výkyvy počasí se pomalu stávají naší každodenní zkušeností. Je tedy zjevné, že klimatickou změnu musíme rychle zpomalit, zastavit a vytvořit adaptační opatření na tu část dopadů, kterou již nejde zvrátit.

To samozřejmě vyžaduje globální akci. A tak vstupují na bojiště politici, kteří se snaží vypadat, že něco dělají, ale zároveň nic moc neudělají, aby si proti sobě nepopudili velké

korporace a fosilní kapitál. Příkladem budiž nedávná konference COP27, pořádaná v Egyptě, tedy v diktátorském režimu prezidenta Sisiho, který za tichého přihlížení západních demokracií masivně pronásleduje ekologické organizace, porušuje lidská práva a své odpůrce připravuje o svobodu. A tak celá konference byla spíš takový korporátně-diktátorský greenwashing, tedy **natírání problému na zeleno, aniž by se s ním nějak pohnulo.** Delegáti více než klima řešili nedostatečnou úroveň sendvičů, příliš mnoho zmrzliny a že došla Cola.

No a dalším aktérem na pomyslném klimatickém bojišti jsou **ti, kterým zkáza vyhovuje, protože jim vydělává nemalé peníze.** Navíc nové údaje odhalily, že například 1 % nejbohatších obyvatel Velké Británie má na svědomí za jeden rok takový přírůstek oxidu uhličitého jako 10 % nejchudších za 24 let. Obrovská uhlíková stopa nejbohatších za posledních několik desetiletí je ohromující svým rozsahem. Studie navrhla, že nejúčinnějším způsobem, jak může vláda bojovat proti změně klimatu, je řádně zdanit bohaté prostřednictvím dobře propočítaného systému uhlíkové daně. Tomu se ale miliardáři brání.

Jedním z největších bojovníků za rozvrat klimatu u nás a zároveň za rozmnožování vlastního bohatství – jeho osobní majetek činí asi 120 miliard korun – je Daniel Křetínský. Vydělává obrovské peníze mj. na zastaralé tepelné elektrárně, kterou odmítá zastavit navzdory výzvam oficiálních míst, odborné i širší veřejnosti. Vedle produkce skleníkových plynů zaplňuje vzduch dalšími škodlivými zplodinami, které bezprostředně poškozují zdraví lidem v širokém okolí. Využívá levnou pracovní sílu, šetří na svých zaměstnancích. Financuje média s dezinformačním protiekologickým a nacionalistickým obsahem. Je ochoten si v době všeobecné krize půjčit od státu na svůj byznys miliardy za výhodných podmínek. A když se začne projednávat v souvislosti se zdražováním energií koncovým zákazníkům daň z mimořádných zisků, oznámí, že přesune jednu ze svých společností, které by se to dotklo, do zahraničí, kde mu zdanění nehrozí. I tak ale v zahraničí končí struktura jeho holdingu. Zisky se ztrácejí v neprůhledné a komplikované struktuře lucemburských a kyprských firem.

Zatímco dnes lidé platí nehorázné sumy za energie a osud budoucích generací i planety je ohrožen, miliardáři si užívají daňových i jiných rájů a přepočítávají zisky. Boj o klima je tedy zároveň bojem o sociální spravedlnost – třídním bojem.